

Deris: Din Kùltürü ve Ahlak Bilgisi
Unitè: IV - Güncel Dini Meseleler

Kavramlar:

Helal, Haram,
İcma, Mekruh,
Mübah.

Konular:

Dinî Meselelerin Çözümünde
Temel İlke ve Yöntemler
İktisadi Hayatla İlgili
Meseleler
Sağlık ve Tıpla İlgili
Meseleler
Kur'an'dan Mesajlar

Sunumdaki Başlık Türleri:

- Konu başlığı
- Alt başlık/Kazanım
- Okuma parçası

Dini Meselelerin Çözümünde Temel İlke ve Yöntemler

Geleneksel anlamda dinî hükümlerin başlıca kaynakları **Kur'an** ve **sünnettir**. Bir meselenin hükmü öğrenilmek istendiğinde öncelikle Kur'an'a müracaat edilir. Aranılan hüküm Kur'an'da bulunamazsa sünnete bakılır. Her iki kaynakta da konu ile ilgili hüküm bulamazsa **icmaya** başvurulur.

İcma

İcma, **Rasulullah**'ın vefatından sonra herhangi bir asırda müçtehitlerin bir meselenin dinî hükmü üzerinde ittifak etmeleridir.

Farz: Yapılması kesin olarak gerekli davranışlardır.

Vacip: Yapılması farz seviyesinde olmayan fakat sünnetten daha kuvvetli olan dinî hükümler; farz ile sünnet arasındaki dini emirler (*Hanefilere göre*).

Sünnet: **Rasulullah**'ın sözleri, davranışları ve sahabelerinin yapmış olduğu olumlu davranışları onaylaması (*takrir*).

Mübah: Mükellefin yapıp yapmamakta özgür bırakıldığı davranışlardır (*Caiz, helal*).

Mekruh: Yapılması dinen hoş karşılanmayan fakat kesin ve açık delillerle de yasaklanmayan davranışlardır.

Haram: Allah'ın yapılmasını kesin olarak yasakladığı söz ve davranış.

İslam'ın getirdiği ilkeler; 'Can, mal, akıl, nesil ve din' olmak üzere beş temel değeri korumayı amaçlamaktadır (*zarûrât-ı diniyye*). İslam'da genel bir prensip olarak bunları korumak için haramlar dahi belli bir süre mübah (*serbest*) görülebilir. Örneğın bir kimse açlıktan ölmemek için haram olan bir şeyi yiyebilir.

Kur'an, Allah'a yakınlaşma adına O'nun helal kıldığı şeyleri yasaklayarak hayatı daraltan yaklaşımları reddeder. Zira hayatın değeri, insanın kendisi için yaratılmış nimetlerin farkında olması ve onlardan helal çerçevesinde faydalanması ile anlaşılabilir. "Allah'ın sana verdikleri içinde ahiret yurdunu ara, dünyadan da nasibini unutma..." *(Kur'an, Kasas 77).*

Sadece Kadınlar Mı Fitnedir?

Kur'an'a göre **fitne**, sınav konusu demektir. Kur'an'a göre sadece kadın değil, erkek, servet, çocuklar da fitne, yani sınav aracı olabilir *(Kur'an, Enfal [8] 28; Teğabun [64] 24).*

İktisadi Hayatla İlgili Meseleler

İslam'da hırsızlık, gasp, yağma, faiz, kumar, karaborsacılık gibi yollarla mülk edinmek yasaklanmıştır. Ayrıca başkasının mülküne zarar vermek de suç olarak görülmüştür. Yüce Allah, “**İnsan için ancak çalıştığı vardır**” *(Kur'an, Necm 39)* buyurarak fakirliğin bir istismar aracı olarak kullanılmasını yasaklamıştır.

İslam, mülkiyet konusunda dengeyi gözetir. Bu nedenle fakirliği önleyecek çözümlerini üretmiş; faiz, rüşvet, karaborsa, emek sömürüsü ve israf yasaklanmıştır. İnfak ve cömertlik övülmüş; zekât, sadaka, infak, komşu hakkı gibi yollar sunmuştur. Başkasının mal varlığına zarar vermek zulüm, israf, kul hakkı ve fakirlik sebebidir.

Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığı

[Anasayfa](#)[Kurumsal](#)[Kurul](#)[Fetvâ Usulü](#)[Kurul Karar ve Mütalaaları](#)[Etkinlikler](#)

Geçmiş Sorularım

24 Kasım 2017 Cuma

Bitcoin ve Ethereum gibi sanal paraları yatırım amaçlı almak caiz midir?

[Cevabı Göster](#)

Para, devletçe bastırılan ve ülke içinde mübadele aracı olarak kullanılan, üzerinde rakamsal değeri yazılı, kâğıt ya da metal nesnedir. Sanal para ise, arkasında herhangi merkezi bir finansal kurum bulunmaksızın kullanıcılar arasında doğrudan ticari alışverişe imkân tanıyan ve her kullanıcı için özel kriptolanmış/şifrelenmiş para birimidir.

Bir para biriminin para hükmünde olabilmesi için ya değerini devlet otoritesinden almalı ya da altın gibi zati bir değere sahip olmalıdır. Sanal paralar, her ne kadar bazı kesimler tarafından mübadele aracı olarak kullanılmakta ise de devletin sağladığı itibari değere ve güce sahip olmaması, arkasında merkezi bir finansal kurumun bulunmayışı ve devlet teminatı altında olmaması sebebi ile para olarak değerlendirilemez. Ayrıca değer kazanıp kaybetme hususunda spekülasyona açık olmaları, daha çok kara para aklama amacı gibi meşru olmayan iş ve işlemlerde kolaylıkla kullanılabilmesi ve devletin denetim ve gözetiminden uzak olması gibi sebeplerle sanal paraların alım satımını yapmak şu aşamada dinen uygun değildir.

Muahat (Kardeşlik)

Medine'ye hicretten sonra **Rasulullah** Muhacirler ile Ensar'ı kardeş ilan etmişti. Kardeş ilan edilenler arasında **Abdurrahman ibn Avf** ve **Sa'd ibn Rebi'** vardı. **Sa'd** Ensar'ın en zenginlerinden biriydi.

Rasulullah onları kardeş ilan ettiğini açıklayınca **Sa'd**, **Abdurrahman**'ı evine götürdü, tüm servetini ortaya koydu ve “Bunların yarısı senin, yarısı benim; istediğin gibi harcayabilirsin” dedi.

Sa'd'ın bu fedakârca ve cömertçe davranışına karşılık **Abdurrahman** bu teklifi kabul etmedi ve şöyle dedi:
“Hayır kardeşim! Allah malında mülkünde, çoluk ve çocuğunda sana hayır ve bereket versin! Sen bana ticaret yapılan çarşının yerini göster, yeter!” İlk başta küçük şeyler alıp satan **Abdurrahman** kısa sürede Medine'nin sayılı zenginlerinden birisi oldu.

SAHIBINDEN
SATILIK

Mülk Allahındır.

İslam'da İşçi ve İşveren Hakları

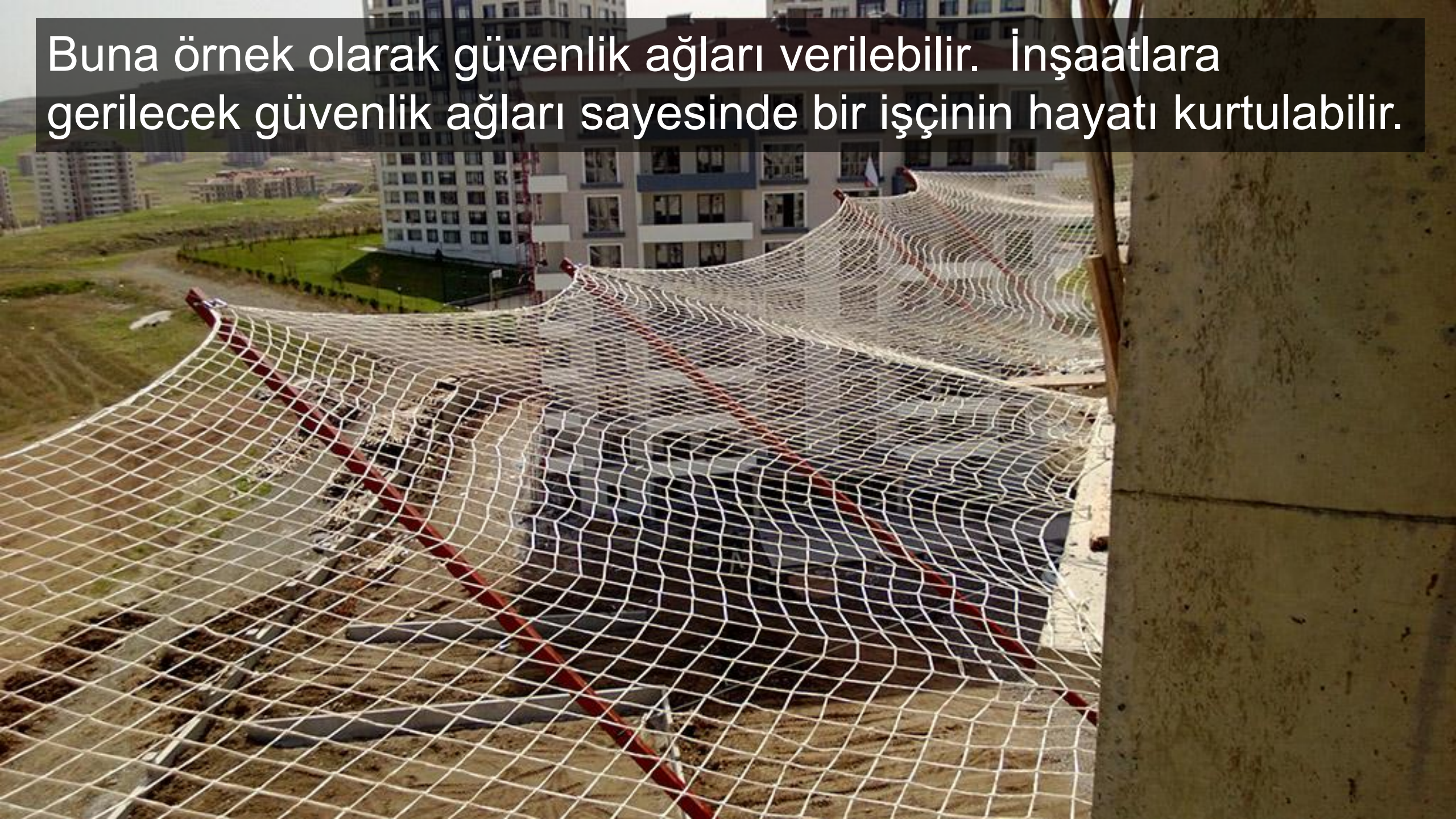
İşçiye, iş sözleşmesi sırasında kararlaştırılan ücret, geciktirilmeden verilmelidir. Bu konuda **Rasulullah** “İşçiye ücretini **teri** kurumadan **ödeyiniz**” *(Hadis, İbn Mace, Rühun 4)* buyurmuştur.

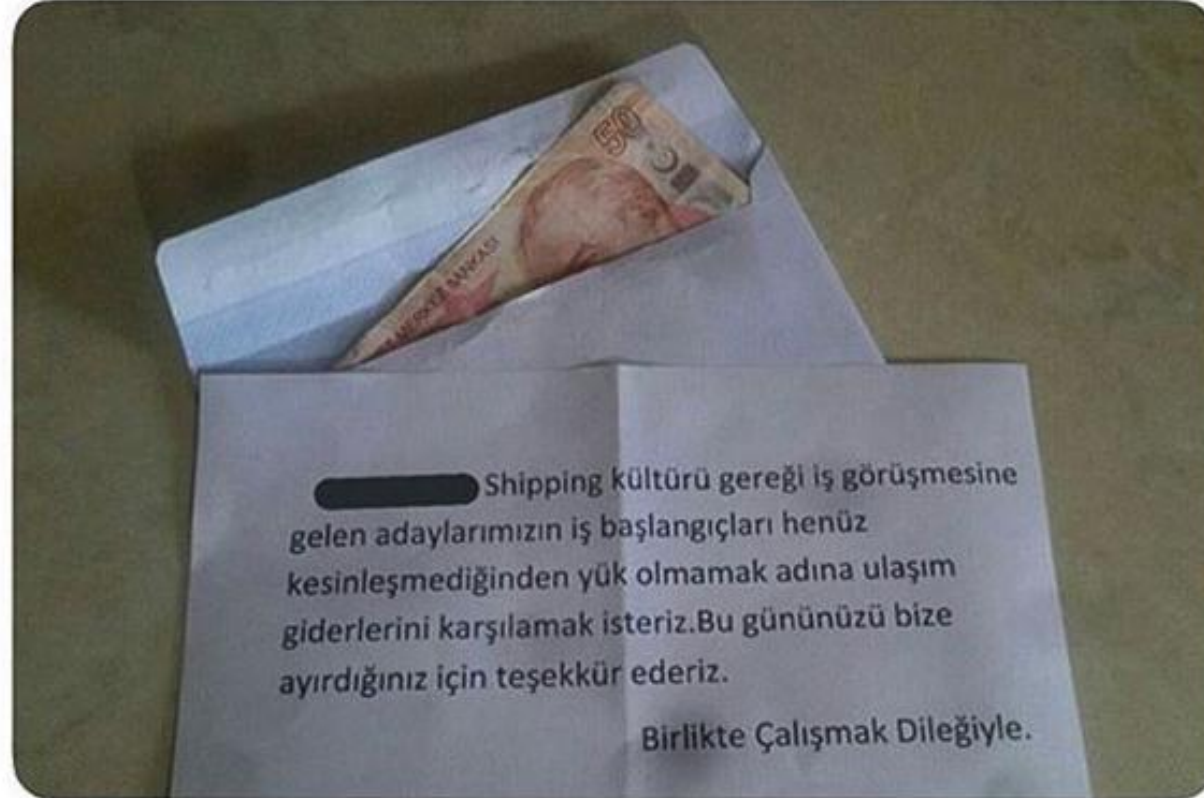
Günümüzde insanların yaralandığı ve öldüğü birçok iş kazası meydana gelmektedir. İşveren de işçinin sosyal güvenliğini sağlamalı, işçinin emniyeti için gereken tedbirleri almalıdır.

Buna 6rnek olarak g6venlik ağları verilebilir. İnşaatlara gerilecek g6venlik ağları sayesinde bir işçinin hayatı kurtulabilir.

Bugün iş görüşmesine gitmiştim
çıkarken elime bir zarf tutuşturdular
zarfın içinde 50 TL ve bir not, böyle iş
verenler de varmış demek ki sizinle de
paylaşmak istedim

Gıda Maddeleri ve Bağımlılıkla İlgili Meseleler

Müslümanların sağlıklı ve ahlaklı bir nesil yetiştirmeleri ve ibadetlerinde huşu duymaları için helal gıda ile beslenme konusuna titizlik göstermeleri gerekir. İslam dininde bazı yiyeceklerin haram kılınmış olması çeşitli hikmetler ve amaçlarla açıklanabilir.

Beden ve ruh sağlığına zararlı olduğu sabit olan maddelerin yenilip içilmesi dinen yasaklanmıştır. Bundan dolayı zehirli ve uyuşturucu maddeler, sarhoşluk veren katı, sıvı ve uçucular insan sağlığı açısından tehlike arz etmesi nedeniyle dinen haram kabul edilmiştir. Genel lt olarak da temiz ve faydalı olanların yenebileceği, zararlı ve pis olanların yasaklandığı genel olarak vurgulanmıştır.

Gıda maddeleriyle ilgili güncel meselelerden biri de bitki ve hayvanların genetiğinde veya öz niteliğinde değişiklik yapılması ve bunların gıda maddesi olarak tüketimiyle ilgilidir. Kur'an ve sünnet **genetik değişikliği** yaratılışa bir müdahale olarak değerlendirmekte ve bu tür müdahaleleri yasaklamaktadır.

İslam'ın korumayı hedeflediği şeylerin arasında **yaşam hakkının** özel bir yeri vardır. Bu nedenle İslam'da insan hayatını tehlikeye atacak her şey yasaklanmış ve alınan önlemlerle hayat koruma altına alınmıştır. İslam'da insan sağlığına zararlı maddelerin yasaklanmasının sebebi budur.

Bağımlılıklar

Trafik kazalarının en önde gelen sebeplerinden biri alkollü araç kullanmaktır. Ayrıca alkol ve uyuşturucu bağımlılığı aile ilişkilerini de olumsuz etkiler. Ailenin bir üyesinin alkol ve uyuşturucu madde kullanması, aile içinde ciddi sorunlara ve çatışmalara neden olur.

BAĞIMLILIK DÖNGÜSÜ

Bağımlılık hâline dönüşen bu alışkanlıklar çeşitli nedenlerle ailede yalanı, baskıyı, saldırganlığı ve şiddeti doğurur. Bu durum aile içinde derin yaralar açarken diğer taraftan bireyin toplumla ilişkilerinin bozulmasına sebebiyet verir.

Alkollü içki, uyuşturucu ve kumar her yönden bireye ve topluma büyük zararlar verir. Bu nedenle de yasaktır

AYET VE HADİSLERİN IŞIĞINDA
SİGARA, ALKOL,
UYUŞTURUCU
ZARARLARI
VE DİNİ HÜKMÜ

Prof. Dr. İsmail KARAGÖZ

İslam'da yasak olan şeyleri yapmak günah olduğu gibi, böyle şeylerin yapılmasına rıza göstermek ve yardımcı olmak da günahdır. **Rasulullah**, haram bir maddeyi kullanan ile birlikte onu imal eden, taşıyan, aracılığını ve sunumunu yapan kişilerin de aynı günaha girdiğini bildirmiştir.

Sağlık ve Tıpla İlgili Meseleler

Sağlık gibi hastalığın da bir imtihan olarak var olduğu bilinciyle günümüz Müslümanları sağlıklarına Allah'ın razı olduğu yollardan kavuşmayı arzulamaktadır.

Kan Bağışı

Kişinin insani ve ahlaki bir gorev olarak kan bağışında bulunması ve ücret talep etmemesi en doğru olandır.

Haram Maddelerle Tedavi

İslam bilginleri, uzman ve dinine bağılı bir doktorun hayati tehlike arz eden bir hastalığın şifasının ancak bu maddeler olduğunu ve başka seçeneğin olmadığını bildirmesi hâlinde kullanımını caiz görmüşlerdir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün araştırmasına göre

Alkollüyken işlenmektedir.

'Alkolün bir kadehi bile sağlıklı değil'

🕒 24 Ağustos 2018

<https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-45292539>

Alkolün etkileriyle ilgili yayımlanan yeni bir araştırma, alkol tüketimini sağlıklı kılan belirli bir miktarın olmadığını ortaya koydu.

Saygın tıp dergisi Lancet'de yayımlanan **araştırmada**, her yıl dünya çapında alkol kaynaklı 2,8 milyon ölümün gerçekleştirildiği aktarıldı.

Önceki kimi araştırmalarda belirli bir miktar alkol tüketmenin sağlığa iyi gelen taraflarının olduğunu aktarılmasına rağmen, yeni araştırma alkolün zararlarının bu yararları bertaraf ettiğini söylüyor.

1990-2016 yılları arasında gerçekleştirilen ve yüzlerce diğer araştırmadan yararlanan yayında, günde bir kadeh içki içmenin kanser, diyabet ve tüberküloz riskini yüzde 0,5 artırdığı, günde iki kadehin bu riski yüzde 7'ye, beş kadehin ise yüzde 5'e çıkardığı belirtildi.

Araştırmanın yazarlarından Dr. Emmanuela Gakidou, "Günde bir iki kadeh içki içmenin sizin için iyi olduğu kanısı sadece bir efsane, bu çalışma bu efsaneyi tuzla buz ediyor." diyor.

Organ Nakli

Diyanet İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığı, organ veya dokusu alınan kişinin, ölmüş olması, organ veya dokusu alınacak kişinin sağlığında buna izin vermiş olması veya hayatta iken yakınlarının rızasının sağlanması, alınacak organ veya doku karşılığında hiçbir ücret alınmaması, tedavisi yapılacak hastanın da kendisine yapılacak bu nakle razı olmasının gerektiğine dair fetva verdi *(Sabah Gzt., "İşte Diyanet'in organ nakli fetvası," 03.03.2013).*

Not: Başkasının organını taşıyan kimsenin işleyeceği suç ve günahlardan, organ veren sorumlu değildir.

**HER BAĞIŞ YENİ BİR
HAYATTIR**

İntihar

İntihar, İslam'da yasaklanmıştır *(Nisa [4] 29)*. Allah'ın emrine karşı bilinçli olarak gelen birisi suç işlemiştir. Ama Allah'ın ahirette nasıl cezalandıracağını bilmiyoruz.

Beni yıkamayan
her şey
beni güçlendirir

Nietzsche

**Hayat bazen bitti dediğimiz
yerden başlar**

AMCA, "FORMAT"
ATMADAN ÖNCE
Bİ "RESET" ATSAN,
BELKİ DÜZELİR.

Ötenazi

İslam âlimlerinin çoğuna göre, hastanın veya kanuni temsilcisinin izni ile bitkisel hayattaki kimse tıbben ölü sayılamayacağı için bu kimsenin aldığı tedaviyi durdurmak ötenazi kapsamında değerlendirilir. Beyin ölümü gerçekleşmiş kimse ise artık ölüdür ve kendisinden yaşam destek ünitesinin çekilmesi ötenazi olarak değerlendirilmez.

Otopsi

İslam'a göre insanların gerek hayatta ve gerekse vefatlarından sonra dokunulmazlıkları vardır. Ancak bu dokunulmazlığın sınırları vardır. Tıpkı ameliyat olmak gibi gerekli durumlarda bu dokunulmazlık kalkabilir.

Kur'an'dan Mesajlar

“(Ey Muhammed!) De ki: “Gelin, Rabbinizin size haram kıldığı şeyleri okuyayım: O’na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Anaya babaya iyi davranın. Fakirlik endişesiyle çocuklarınızı öldürmeyin. Sizi de onları da biz rızıklandırırız. (Zina ve benzeri) çirkinliklere, bunların açığına da gizlisine de yaklaşmayın. Meşru bir hak karşılığı olmadıkça, Allah’ın haram (dokunulmaz) kıldığı canı öldürmeyin. İşte size Allah bunu emretti ki aklınızı kullanasınız.” (Enam [6] 151).

“Yetim malına, erginlik çağına erişene kadar en iyi şeklin dışında yaklaşmayın; ölçüyü ve tartıyı doğru yapın. Biz kişiye ancak gücünün yeteceği kadar yükleriz. Konuştuğunuzda, akraba bile olsa sözünüzde adil olun. Allah’a olan sözünüzü yerine getirin. Allah size bunları öğüt almanız için buyurmaktadır.” *(Enam [6] 152).*

“...Fakirlik endişesiyle çocuklarınızı
öldürmeyin...” emri, günümüzde de
dikkat edilmesi gereken bir husustur.

Kaynakça

- Ali Kuzudişli, **Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, 12. Sınıf**, Eksen Yay., Ankara 2018.
- Ethem Ruhi Fiğlalı, **Türkiye’de Alevilik ve Bektaşilik**, 3. bsk., Selçuk Yay., İstanbul Temmuz 1994.
- Feramuz Yılmaz, H. İsmail Doğan vd., **Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, 12. Sınıf**, MEB, Ankara 2018.
- **İlmihal, İman ve İbadetler**, c. 1-2, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 2008.
- İlyas Çelebi, “**Rüya**,” Diyanet İslam Ansiklopedisi, c. 35, s. 307.
- **İslam Ansiklopedisi**, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, İstanbul.

